

รายงานผลการประเมินองค์การมหาชน
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564

สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน)

สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน) (สปร.)

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564

วัตถุประสงค์การจัดตั้ง	ข้อมูลพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564		
1. เป็นองค์กรบริหารและจัดการความรู้ที่สมบูรณ์ หลากหลาย และเป็น องค์กรพัฒนาต่อยอดองค์ความรู้ และยกระดับคุณภาพชีวิตที่ สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศ	งบประมาณ	288.30	ล้านบาท
2. ให้บริการและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ต้นแบบ ทั้งในรูปแบบของอุทยาน การเรียนรู้ และพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้	รายได้*	12.00	ล้านบาท
3. ส่งเสริมให้มีพื้นที่สร้างสรรค์ที่เอื้อต่อการเข้าถึงและการใช้บริการด้าน การเรียนรู้ รวมทั้งพื้นที่ในการค้นคว้า แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสร้าง แรงบันดาลใจ ทั้งที่เป็นพื้นที่จริงทางกายภาพและพื้นที่เสมือนจริง	เงินทุนสะสม	57.81	ล้านบาท
4. สนับสนุนและส่งเสริมให้ประชาชนทุกช่วงวัย โดยเฉพาะผู้ด้อยโอกาส สามารถเข้าถึงข้อมูลและความรู้ที่หลากหลาย เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ ในการเข้าถึงความรู้	อัตรากำลัง (กรอบ/บรรจุจริง)	161	คน
5. ส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนมีนิสัยรักการอ่านและการเรียนรู้ รวมถึง พัฒนาทักษะที่หลากหลาย	ค่าใช้จ่ายบุคลากร	155.28	ล้านบาท
6. สร้างสังคมการเรียนรู้ในภูมิภาค ท้องถิ่น และชุมชน เพื่อลดความ เหลื่อมล้ำทางดิจิทัล รวมทั้งการนำความรู้ไปต่อยอดและขยายผล เพื่อสร้างรายได้และยกระดับชีวิตความเป็นอยู่	งบประมาณค่าใช้จ่ายตามแผนการใช้จ่ายเงิน (ประกอบด้วย เงินอุดหนุน+เงินทุนสะสม +รายได้)	592.72	ล้านบาท
7. สร้างนวัตกรรมและพัฒนารูปแบบใหม่ของคนทุกช่วงวัยรวมถึง กลุ่มผู้ด้อยโอกาสเพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปเป็นต้นแบบขยายผล	สัดส่วนค่าใช้จ่ายด้านบุคลากร (ตามมติคณะรัฐมนตรี 28 พฤษภาคม 2561)	ร้อยละ 26.20	
	* ที่มาของรายได้ มาจาก		
	1) รายได้จากการดำเนินงาน	9.17	ล้านบาท
	2) รายได้จากเงินบริจาคและอื่นๆ	2.83	ล้านบาท
	ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2564		
คณะกรรมการองค์การมหาชน			
ประธานกรรมการ		วันที่ได้รับแต่งตั้ง	วันที่หมดวาระ
1. นายวิระ โรจน์พจนรัตน์		26/11/2562	10/3/2565
กรรมการโดย ตำแหน่ง	2. ปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม	-	-
	3. ปลัดกระทรวงวัฒนธรรม	-	-
	4. ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ	-	-
	5. เลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	-	-
กรรมการ ผู้ทรงคุณวุฒิ	6. นายสุวิชัย โจรนวณิช	29/1/2562	28/1/2566
	7. รศ.บุญสนอง รัตนสุนทรากุล	29/1/2562	28/1/2566
	8. นายชัยยศ อิมสุวรรณ์	29/1/2562	28/1/2566
	9. นางระพีญา อักษรรุ่ง	26/11/2562	28/1/2566
	10. ศ.พิชัย สนแจ้ง	26/11/2562	28/1/2566
กรรมการและ เลขานุการ (ผู้อำนวยการ)	11. ผู้อำนวยการสำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ นายอธิปัติย์ บำรุง	1/6/2559	7/7/2565
วิสัยทัศน์			
ขยายโอกาสการเข้าถึงนวัตกรรมแหล่งเรียนรู้และองค์ความรู้ตามแนวโน้มเทคโนโลยีที่ทันสมัย			

แบบประเมินองค์การมหาชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564
สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน)

ส่วนที่ 1 องค์ประกอบการประเมินผลการปฏิบัติงาน		ส่วนที่ 2 ตัวชี้วัดประกอบการประเมิน
สรุปผลการประเมินระดับองค์กร*	คะแนนรวมถ่วงน้ำหนัก	ITA**
ระดับพอใช้	71.25 คะแนน	90.17 คะแนน

ส่วนที่ 3 ตัวชี้วัดการติดตามผลกระทบเป็นรายปี (monitoring KPI)			
ตัวชี้วัด monitor	ค่าเป้าหมาย		
	2564	2565	2566
1. มูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ (ล้านบาท)	3,314	8,097	8,501
ผลการดำเนินงานปี 2564 : 7,711 ล้านบาท			
2. มูลค่าเพิ่มทางสังคม (ล้านบาท)	14,559	5,452	5,724
ผลการดำเนินงานปี 2564 : 5,192 ล้านบาท			

หมายเหตุ :

* สรุปผลการประเมินระดับองค์กร

ระดับดีมาก หมายถึง องค์การมหาชนที่มีผลคะแนนเฉลี่ยทุกองค์ประกอบ ตั้งแต่ 90 คะแนนขึ้นไป

ระดับดี หมายถึง องค์การมหาชนที่มีผลคะแนนเฉลี่ยทุกองค์ประกอบ ตั้งแต่ 75 – 89.99 คะแนน

ระดับพอใช้ หมายถึง องค์การมหาชนที่มีผลคะแนนเฉลี่ยทุกองค์ประกอบ ตั้งแต่ 60 – 74.99 คะแนน

ระดับต้องปรับปรุง หมายถึง องค์การมหาชนที่มีผลคะแนนเฉลี่ยทุกองค์ประกอบ ต่ำกว่า 60 คะแนน

** ITA : Integrity and Transparency Assessment หรือ ระดับคุณธรรมและความโปร่งใสการดำเนินงานของหน่วยงาน ประเมินโดย สำนักงาน ป.ป.ช.

ส่วนที่ 1 องค์ประกอบการประเมินผลการปฏิบัติงาน

ตัวชี้วัด	น้ำหนัก (ร้อยละ)	เกณฑ์การประเมิน			ผลการดำเนินงาน		
		เป้าหมาย ขั้นต่ำ (50)	เป้าหมาย มาตรฐาน (75)	เป้าหมาย ขั้นสูง (100)	ผลการดำเนินงาน	คะแนนที่ได้ (เทียบจาก ค่าเป้าหมาย)	คะแนน ถ่วงน้ำหนัก
Performance Perspective							
องค์ประกอบที่ 1 ประสิทธิภาพการดำเนินงาน (ร้อยละ 55)							
1.1 ความสำเร็จของการลดค่าใช้จ่าย ด้านบุคลากร	15	จัดทำแผน และแนว ทางการลด ค่าใช้จ่าย บุคลากร และเสนอ คกก. สปร. พิจารณา เห็นชอบ	เป้าหมาย ขั้นต่ำ + เสนอ อ.กพม. พิจารณา เห็นชอบ	เป้าหมาย มาตรฐาน + เสนอ กพม. พิจารณา เห็นชอบ	คกก. สปร. เห็นชอบแผนและ แนวทางการลด ค่าใช้จ่ายบุคลากร แล้ว ในการประชุม ครั้งที่ 9/2564 เมื่อ 30 ก.ย. 2564 และ อ.กพม. ใน การประชุมครั้งที่ 9/2564 เมื่อวันที่ 8 ธ.ค. 2564 มีมติให้ สปร. ทบทวนแผนและ แนวทางการลด ค่าใช้จ่ายบุคลากร	50	7.50
1.2 ความสำเร็จในการปรับบทบาท ภารกิจของ สปร.	25	กำหนด positioning และบทบาท ภารกิจให้ สอดคล้องกับ พรฎ.จัดตั้งฯ พ.ศ.2561 และนโยบาย รัฐบาล และ เสนอ คกก. สปร. พิจารณา เห็นชอบ	เป้าหมายขั้น ต่ำ+เสนอ อ.กพม. พิจารณา เห็นชอบ	เป้าหมาย มาตรฐาน+ เสนอ กพม. พิจารณา เห็นชอบ	คกก. สปร. เห็นชอบการ กำหนดบทบาท ภารกิจแล้ว ในการ ประชุมครั้งที่ 9/2564 เมื่อ 30 ก.ย.2564 และ อ.กพม. ใน การประชุมครั้งที่ 9/2564 เมื่อวันที่ 8 ธ.ค. 2564 มีมติให้ สปร. ทบทวนการปรับ บทบาทภารกิจ	50	12.50
1.3 ความสำเร็จของการดำเนิน โครงการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 *	15	- ผลผลิต โครงการ เป็นไปตาม เป้าหมาย ร้อยละ 85 ของโครงการ ทั้งหมด -ความสามารถ ในการเบิก จ่ายเงิน งบประมาณ ร้อยละ 92 ภายใน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564	- ผลผลิต โครงการ เป็นไปตาม เป้าหมาย ร้อยละ 90 ของโครงการ ทั้งหมด -ความสามารถ ในการเบิก จ่ายเงิน งบประมาณ ร้อยละ 94 ภายใน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564	- ผลผลิต โครงการ เป็นไปตาม เป้าหมาย ทุกโครงการ (ร้อยละ 100) - ความสามารถ ในการเบิก จ่ายเงิน งบประมาณ ร้อยละ 96 ภายใน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564	- ผลผลิตโครงการ เป็นไปตาม เป้าหมาย ร้อยละ 86.80 ของโครงการ ทั้งหมด - ความสามารถ ในการเบิก จ่ายเงิน งบประมาณ ร้อยละ 100 ภายใน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564	50	7.50

ตัวชี้วัด	น้ำหนัก (ร้อยละ)	เกณฑ์การประเมิน			ผลการดำเนินงาน		
		เป้าหมาย ขั้นต่ำ (50)	เป้าหมาย มาตรฐาน (75)	เป้าหมาย ขั้นสูง (100)	ผลการดำเนินงาน	คะแนนที่ได้ (เทียบจาก ค่าเป้าหมาย)	คะแนน ถ่วงน้ำหนัก
องค์ประกอบที่ 2 ประสิทธิภาพและความคุ้มค่าในการดำเนินงาน (ร้อยละ 15)							
2.1 ตัวชี้วัดที่แสดงถึงประสิทธิภาพในการบริหารงาน/ความคุ้มค่าในการดำเนินงาน							
2.1.1 ความคุ้มค่าในการบริการหลัง เรียนรู้ของ สบร. (TK Park และ NDMI)	10	TK Park 3.52 เท่า NDMI 7.13 เท่า	TK Park 3.53 เท่า NDMI 7.15 เท่า	TK Park 3.56 เท่า NDMI 7.22 เท่า	TK Park 12.17 เท่า NDMI 8.12 เท่า	100	10.00
2.2 ร้อยละค่าใช้จ่ายด้านบุคลากร ขององค์การมหาชน	5	-	ร้อยละ ค่าใช้จ่าย ด้านบุคลากร ไม่เกินกรอบ วงเงินรวมฯที่ คณะรัฐมนตรี กำหนด	- ร้อยละ ค่าใช้จ่าย ด้านบุคลากร ไม่เกินกรอบ วงเงินรวมฯที่ คณะรัฐมนตรี กำหนด และ - ค่าใช้จ่าย ด้านบุคลากร จริงไม่สูงกว่า งบประมาณ ที่ได้รับการ จัดสรร จากสำนัก งบประมาณ	ร้อยละค่าใช้จ่าย ด้านบุคลากร ไม่เกินกรอบ วงเงินรวมฯ ที่คณะรัฐมนตรี กำหนด (ร้อยละ 30) โดยใช้ร้อยละ 26.20 และ ค่าใช้จ่ายด้าน บุคลากรจริง สูงกว่า งบประมาณที่ ได้รับการจัดสรร จากสำนัก งบประมาณ	75	3.75
Potential Perspective							
องค์ประกอบที่ 3 ศักยภาพขององค์การมหาชน (ร้อยละ 20)							
3.1 ผลการพัฒนาศักยภาพองค์กรสู่การเป็นระบบราชการ 4.0							
3.1.1 การพัฒนาองค์การสู่ดิจิทัล 2) การให้บริการผ่านระบบ อิเล็กทรอนิกส์ (e-Service) : การพัฒนาระบบบริการสมาชิก ของอุทยานการเรียนรู้ (TK Park) ด้วยแอปพลิเคชัน “My TK” (L2)	10	ยื่นชำระ ณ สำนักงาน ผ่านเครื่องรูด บัตร อิเล็กทรอนิกส์ (EDC) ของ ธนาคาร กรุงไทย	ยื่นชำระ ผ่านช่องทาง อื่น ๆ ได้ โดยประชาชน ไม่ต้องเดินทาง ไปติดต่อ ณ สำนักงาน เช่น counter service	ยื่นชำระ ผ่านระบบ ออนไลน์ของ หน่วยงาน และออก ใบเสร็จรับเงิน อิเล็กทรอนิกส์ ได้	ยื่นชำระผ่านระบบ ออนไลน์ของ หน่วยงานและออก ใบเสร็จรับเงิน อิเล็กทรอนิกส์ได้	100	10.00
3.1.2 การประเมินสถานะของหน่วยงาน ภาครัฐในการเป็นระบบราชการ 4.0 (PMQA 4.0)	10	300 คะแนน	350 คะแนน	400 คะแนน	403.21 คะแนน	100	10.00

ตัวชี้วัด	น้ำหนัก (ร้อยละ)	เกณฑ์การประเมิน			ผลการดำเนินงาน		
		เป้าหมาย ขั้นต่ำ (50)	เป้าหมาย มาตรฐาน (75)	เป้าหมาย ขั้นสูง (100)	ผลการดำเนินงาน	คะแนนที่ได้ (เทียบจาก ค่าเป้าหมาย)	คะแนน ถ่วงน้ำหนัก
องค์ประกอบที่ 4 การควบคุมดูแลกิจการของคณะกรรมการองค์การมหาชน (ร้อยละ 10)							
4.1 ร้อยละความสำเร็จของการพัฒนา ด้านการควบคุมดูแลกิจการของ คณะกรรมการองค์การมหาชน	10	100 คะแนน			100 คะแนน	100	10.00
คะแนนรวม							71.25
สรุปผลการประเมินระดับองค์กร							พอใช้

หมายเหตุ :

* ตัวชี้วัดที่ขอเปลี่ยนแปลงรายละเอียดตัวชี้วัดตามมติคณะกรรมการพัฒนาและส่งเสริมองค์การมหาชน (อ.กพม.) ครั้งที่ 9/2564 เมื่อวันที่ 8 ธันวาคม 2564

สรุปผลการประเมินระดับองค์กร

ระดับดีมาก หมายถึง องค์การมหาชนที่มีผลคะแนนเฉลี่ยทุกองค์ประกอบ ตั้งแต่ 90 คะแนนขึ้นไป
ระดับดี หมายถึง องค์การมหาชนที่มีผลคะแนนเฉลี่ยทุกองค์ประกอบ ตั้งแต่ 75 – 89.99 คะแนน
ระดับพอใช้ หมายถึง องค์การมหาชนที่มีผลคะแนนเฉลี่ยทุกองค์ประกอบ ตั้งแต่ 60 – 74.99 คะแนน
ระดับต้องปรับปรุง หมายถึง องค์การมหาชนที่มีผลคะแนนเฉลี่ยทุกองค์ประกอบ ต่ำกว่า 60 คะแนน

ผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดการติดตามผลกระทบเป็นรายปี (monitoring KPI)

ตัวชี้วัด	ปี 2563		ปี 2564		ปี 2565	ปี 2566
	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	เป้าหมาย	เป้าหมาย
1. มูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ (ล้านบาท)	5,130	3,314	3,314	7,840	8,097	8,501
2. มูลค่าเพิ่มทางสังคม (ล้านบาท)	21,903	14,599	14,599	5,192	5,452	5,724

สรุปผลงานสำคัญ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564

สปร. เล็งเห็นความสำคัญในการพัฒนาให้เกิดพื้นที่เรียนรู้สาธารณะ เพื่อยกระดับศักยภาพการเรียนรู้ของประชาชนและการลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงองค์ความรู้ของประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ รวมทั้งขับเคลื่อนงานพัฒนาต้นแบบแหล่งเรียนรู้ในรูปแบบห้องสมุดมีชีวิตและด้านพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้ ผ่านการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ในรูปแบบที่หลากหลาย ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 และมาตรการของภาครัฐที่มีข้อจำกัดในการใช้บริการที่แหล่งเรียนรู้ของ สปร. ในช่วงปีที่ผ่านมา ทำให้หน่วยงานจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อให้เหมาะกับการเข้าถึงของกลุ่มเป้าหมายให้สามารถเข้าถึงความรู้ได้ทุกที่ทุกเวลาในช่องทางดิจิทัลแพลตฟอร์ม ทั้งนี้ มีประชาชนที่เข้าถึงและได้รับการถ่ายทอดนวัตกรรมและองค์ความรู้ผ่านสื่อออนไลน์ (Views/Reach) จำนวน 109,937,170 ล้านครั้ง และมีผู้เห็นประโยชน์จากองค์ความรู้และผู้มีส่วนร่วม (Engagement/ Unique IP/Follow) 21,858,927 คน/ครั้ง และมีผู้ใช้บริการแหล่งเรียนรู้ต้นแบบ TK Park และ Museum Siam จำนวน 124,044 คน (ณ สิ้นเดือนกันยายน 2564) พัฒนาและสนับสนุนแหล่งเรียนรู้เครือข่ายส่วนภูมิภาคในการนำแนวคิดห้องสมุดมีชีวิต และ Discovery Museum ไปขยายผลอย่างต่อเนื่องสะสม รวม 69 แห่ง และเครือข่ายพิพิธภัณฑ์เพื่อเสริมสร้างการท่องเที่ยวพิพิธภัณฑ์และแหล่งเรียนรู้ (Thailand Museum Pass) จำนวน 66 แห่ง

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 สปร. มีผลการดำเนินงานที่สำคัญ สามารถสรุปตามภารกิจหลักของ สปร. 4 ด้าน ได้แก่ 1) พัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ 2) พัฒนาต้นแบบแหล่งเรียนรู้ 3) พัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้ และ 4) พัฒนาประสิทธิภาพภายในองค์กร โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

1. ด้านการพัฒนาวัตกรรมการเรียนรู้ ส่งเสริมการพัฒนาเทคโนโลยีและระบบสารสนเทศการเรียนรู้สาธารณะ และการพัฒนาแพลตฟอร์มการเรียนรู้ เพื่อตอบสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมายทุกช่วงวัยให้สามารถเข้าถึงองค์ความรู้ พัฒนาศักยภาพ ทักษะความรู้ และการต่อยอดอาชีพ เพื่อพัฒนาคนในทุกมิติและทุกช่วงวัย โดยได้ดำเนินงานสำคัญ ได้แก่

1.1 งานด้านการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ออนไลน์ของประเทศ (Knowledge Portal) เป็นการพัฒนาแพลตฟอร์มการเรียนรู้สาธารณะรูปแบบใหม่ของประเทศ ที่ทำหน้าที่รวบรวมเส้นทางที่เชื่อมโยงไปสู่แหล่งความรู้ทั้งหลายที่สำคัญในประเทศ ทั้งห้องสมุดหรือแหล่งเรียนรู้ในรูปแบบออนไลน์และออฟไลน์ โดย สปร. ทำหน้าที่บริหารจัดการ Knowledge Supply หรืออุปทานความรู้อยู่ที่ไหน มากน้อยเพียงใด พร้อมเชื่อมโยงความรู้เพื่อให้ผู้ใช้ประโยชน์จาก Knowledge Portal สามารถมองเห็นภาพรวมได้ชัดเจน และให้ประโยชน์จากความรู้ นั้น ๆ นอกจากนี้ สปร. ยังจำเป็นต้องส่งเสริมกลยุทธ์ในการสร้างอุปสงค์ความรู้ (Knowledge Demand Building) เพื่อให้เกิดความต้องการเข้าใช้บริการทั้งผ่านทาง Knowledge Portal ในปี 2564 ได้ดำเนินการสำรวจข้อมูลกลุ่มเป้าหมาย เพื่อจัดทำ Customer Journey Map เพื่อใช้ในการออกแบบระบบ KP ให้มีประสิทธิภาพ รวมทั้งพัฒนาระบบ คือ 1) Library for all 2) Online Learning Center และ 3) Content and member management รวมทั้งประสานงานกับหน่วยงานเครือข่ายจำนวน 8 แห่ง เพื่อศึกษาแนวทางการเชื่อมต่อระบบ หรือการแบ่งปันทรัพยากรที่จะนำมาให้บริการบนแพลตฟอร์ม

1.2 งานด้านอุทยานการเรียนรู้ การบ่มเพาะและพัฒนาทักษะเฉพาะทางเพิ่มเติมประสบการณ์ให้กับเยาวชนผ่านกระบวนการอบรม การพัฒนาทักษะความรู้และการฝึกปฏิบัติจริงเพื่อเตรียมความพร้อมก้าวสู่การเป็นมืออาชีพ โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 สปร. ได้ร่วมกับ School of Changemakers และ แหล่งเรียนรู้เครือข่าย สปร. 5 แห่ง ได้แก่ อุทยานการเรียนรู้ยะลา อุทยานการเรียนรู้สุราษฎร์ธานี อุทยานการเรียนรู้ปัตตานี อุทยานการเรียนรู้แม่ฮ่องสอน และ อุทยานการเรียนรู้ศรีสะเกษ เยาวชนที่ผ่านการคัดเลือกเข้าร่วมโครงการทั้งสิ้น 120 คน นอกจากนี้ได้พัฒนาเชื่อมโยงห้องสมุดออนไลน์แห่งชาติ โดยได้พัฒนาและให้บริการระบบ TK Public Online Library เพื่อเป็นช่องทางในการขยายโอกาสการเข้าถึงหนังสือและสื่อการเรียนรู้สร้างสรรค์ที่เป็นประโยชน์ต่อเยาวชน และประชาชนทั่วไปให้ทั่วถึงมากยิ่งขึ้น ณ 30 กันยายน 2564 มีผู้เข้าใช้บริการเรียนรู้ จำนวน 205,684 คน/ครั้ง จำนวนการยืม 400,135 ครั้ง สมัครสมาชิก 28,864 คน จำนวนสมาชิก (สะสม 302,042 คน และมีหนังสือ สื่อการเรียนรู้ทั้งรูปแบบ e-book คลิปีดิโอ หนังสือเสียง ให้บริการ 21,611 เล่ม/รายการ

สรุปผลงานสำคัญ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564

1.3 งานด้านพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้ เผยแพร่องค์ความรู้ที่ถูกจัดทำขึ้นผ่านนิทรรศการ งานสัมมนาทางวิชาการ และกิจกรรมที่หลากหลายรูปแบบเพื่อให้กลุ่มเป้าหมายเพลิดเพลินกับการเรียนรู้ได้ตามอัธยาศัย ทั้งนี้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง จำเป็นต้องมีการปรับแผนงาน โดยเน้นการสื่อสารผ่านช่องทางออนไลน์มากขึ้น ซึ่งมียอดการรับรู้ผ่านสื่อออนไลน์ (Views/Reach) ทั้งสิ้น 46,454,172 ครั้ง มีผู้เห็นประโยชน์จากองค์ความรู้และผู้มีส่วนร่วมที่เข้ามาใช้บริการ (Engagement / Unique IP/ Follow) จำนวน 18,836,901 คน/ครั้ง และมียอดมูลค่าข่าวประชาสัมพันธ์ทั้งสิ้น 88,244,595 บาท ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 ได้ดำเนินงานที่สำคัญ ได้แก่ การวิจัยเชิงปฏิบัติการในประเด็นผู้สูงอายุ ร่วมกับพิพิธภัณฑ์ และจัดประชุมวิชาการนานาชาติ Museum Forum ร่วมกับองค์กรต่าง ๆ จำนวน 8 แห่ง มีผู้ลงทะเบียนทั้งสิ้น 615 คน และยอดการรับรู้ผ่านช่องทางออนไลน์ จำนวน 6,685 คน/ครั้ง การรวบรวมและสร้างองค์ความรู้ เพื่อเป็นฐานในการพัฒนางานต่าง ๆ ไปสู่สาธารณะ มีข้อมูลชุดองค์ความรู้ทั้งสิ้น 1,002 ชุด (ณ 30 กันยายน 2564) รวมถึงการเปิดรับบทความจากบุคคลทั่วไปเพื่อเผยแพร่บนเว็บไซต์ของมิวเซียมสยาม และยอดการรับรู้ผ่านช่องทางออนไลน์จำนวน 827,507 คน/ครั้ง มีการจัดงานบรรยายวิชาการด้านพิพิธภัณฑ์และประวัติศาสตร์สังคม (Museum in Focus) ทั้งสิ้น 6 ครั้ง มีผู้เข้าอบรมจำนวน 248 คน และมียอดการรับรู้ผ่านช่องทางออนไลน์ ทั้งสิ้น 7,260 คน/ครั้ง รวมทั้งฝึกอบรมด้านพิพิธภัณฑ์ (Museum Academy) จำนวน 3 หลักสูตร และได้ทำการลงนาม MOU ระหว่าง ICCROM และ สพร. ผ่านระบบออนไลน์ เมื่อวันที่ 1 เมษายน 2564 โดย สพร. เป็นผู้สนับสนุน Platform e-learning และบริหารจัดการระบบออนไลน์ของหลักสูตรการจัดการคลังโบราณวัตถุ

2. ด้านการพัฒนาต้นแบบแหล่งเรียนรู้ งานพัฒนาต้นแบบแหล่งเรียนรู้ 2 แห่งและการขยายเครือข่ายทั่วประเทศ โดยให้บริการและบริหารจัดการต้นแบบแหล่งเรียนรู้ที่เป็นห้องสมุดมีชีวิต อุทยานการเรียนรู้ และพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้รูปแบบ Discovery Museum เพื่อเป็นการขยายโอกาสและลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงแหล่งเรียนรู้แก่เด็ก เยาวชน และประชาชนทั่วไป ในทุกภูมิภาคของประเทศไทย โดยมีประชาชนที่ใช้บริการจากแหล่งเรียนรู้ทั้ง 2 แห่ง รวมจำนวนทั้งสิ้น 124,044 คน อย่างไรก็ตาม แหล่งเรียนรู้ต้นแบบได้ปรับรูปแบบการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ภายในแหล่งเรียนรู้ ให้สอดคล้องกับสถานการณ์และการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19

2.1 งานด้านอุทยานการเรียนรู้ เนื่องจาก TK park ได้ปิดการให้บริการ ณ Dazzle Zone ชั้น 8 ศูนย์การค้าเซ็นทรัลเวิลด์ เนื่องจากเหตุไฟไหม้ ตั้งแต่วันที่ 11 เมษายน 2562 และต้องปรับปรุง ซ่อมแซม เป็นต้นมา รวมทั้งมีการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ตั้งแต่ช่วงต้นเดือนเมษายน 2564 เป็นต้นมา โดยได้ปรับรูปแบบการให้บริการโดยแบ่งเป็น 2 รูปแบบ คือ On-Site และ Online โดยมีผู้ใช้บริการในพื้นที่ TK Alive รวมทั้งสิ้น 17,590 คน โดยจัดกิจกรรมออนไลน์รวม 139 ครั้ง ผู้เข้าร่วมกิจกรรมรวม 381,280 คน ในขณะที่มีผู้ใช้บริการผ่านช่องทางออนไลน์ โดยถ่ายทอดสดออนไลน์ ผ่านช่องทาง Facebook YouTube ทาง Zoom และ Line Group รวมทั้งการให้บริการผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ เช่น เว็บไซต์ Facebook และแพลตฟอร์มออนไลน์อื่น ๆ มีจำนวนยอดการรับรู้ผ่านสื่อออนไลน์ (Views/Reach) รวมทั้งสิ้น 44,928,280 คน/ครั้ง มีผู้เห็นประโยชน์จากองค์ความรู้และผู้มีส่วนร่วม ที่เข้ามาใช้บริการรวม 1,872,727 คน/ครั้ง (ประกอบด้วยยอด 1) Engagement จำนวน 638,432 คน/ครั้ง 2) ยอด Unique IP จำนวน 829,694 คน/ครั้ง และ 3) ยอด Follow จำนวน 404,601 คน/ครั้ง นอกจากนี้ ได้จัดให้มีบริการ TK Book Delivery และการให้บริการผ่านแอปพลิเคชัน MyTK เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกในการยืม-คืนหนังสือให้กับสมาชิกและผู้ใช้บริการ ตลอดจนเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านช่องทางออนไลน์ เพื่อการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างสมาชิกและบุคคลทั่วไปให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพต่อเนื่อง (หมายเหตุ:

- สอร. ปิดให้บริการ TK Alive ณ ชั้น 6 ศูนย์การค้าเซ็นทรัลเวิลด์ ตั้งแต่วันอาทิตย์ที่ 22 มีนาคม 2563 และเปิดให้บริการเฉพาะการยืม-คืน ตั้งแต่วันที่ 16 พฤษภาคม 2563 – 14 กุมภาพันธ์ 2564 และ

- อุทยานการเรียนรู้ได้เปิดให้บริการหลังการซ่อมแซม ปรับปรุง จากเหตุการณ์เพลิงไหม้ศูนย์การค้าเซ็นทรัลเวิลด์ เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน 2564 และได้ปิดให้บริการตามมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโควิด-19 ตั้งแต่วันที่ 10 กรกฎาคม 2564 และยังไม่กลับมาเปิดให้บริการ

สรุปผลงานสำคัญ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564

2.2 งานด้านพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้ ตามแนวคิด Discovery Museum มียอดผู้เข้าใช้บริการและร่วมกิจกรรมในพื้นที่แหล่งเรียนรู้รวมทั้งสิ้น 106,454 คน ซึ่งจำนวนผู้เข้าใช้บริการและร่วมกิจกรรมลดลงอย่างมาก จำนวนร้อยละ 53 เมื่อเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันของปี 2563 (ยอดผู้เข้าใช้บริการจำนวน 226,311 คน) ทั้งนี้ การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ทุกช่วงวัยผ่านพิพิธภัณฑ์ในพื้นที่พิพิธภัณฑ์อื่น ๆ ได้แก่ งาน Night at the Museum มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมทั้งสิ้น 23,683 คน รวมถึงมีผู้เข้าร่วมงานในพื้นที่ของเครือข่ายพันธมิตรพิพิธภัณฑ์และแหล่งเรียนรู้ร่วมจัดอีก 10 แห่ง จำนวน 8,620 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 32,052 คน นอกจากนี้ได้มีการจัดกิจกรรมในรูปแบบออนไลน์ ได้แก่ กิจกรรมวันเด็กแห่งชาติ วันพิพิธภัณฑ์สากล และวันพิพิธภัณฑ์ไทย โดยมียอดรวมผู้เข้าร่วมกิจกรรมทั้งสิ้น 28,156 คน โดยแบ่งออกเป็นส่วน ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเชิงพื้นที่ จำนวน 23,683 คน และผู้มีส่วนร่วมในกิจกรรมออนไลน์จำนวน 4,473 คน/ครั้ง (หมายเหตุ: ในส่วนของพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้ มีการปิดการให้บริการตามประกาศของกรุงเทพมหานครในการลดโอกาสการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ตั้งแต่วันที่ 4-31 มกราคม 2564 และช่วงที่ 2 ตั้งแต่วันที่ 26 เมษายน - 25 มิถุนายน 2564 และช่วงที่ 3 ตั้งแต่ 10 กรกฎาคม 2564 และยังไม่กลับมาเปิดให้บริการ)

3. ด้านการพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้ เป็นการขยายโอกาสและลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงแหล่งเรียนรู้รูปแบบต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของหน่วยงานเครือข่ายให้กระจายทั่วทุกภูมิภาค ในรูปแบบอุทยานการเรียนรู้เครือข่าย และพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้

3.1 เครือข่ายอุทยานการเรียนรู้ มีการขยายความร่วมมือกับหน่วยงานท้องถิ่นอย่างต่อเนื่องในการพัฒนาห้องสมุด/แหล่งเรียนรู้ เพื่อเป็นการขยายโอกาสและลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงแหล่งเรียนรู้/ห้องสมุดที่มีความทันสมัยไปสู่เด็ก เยาวชน และประชาชนทั่วไปในทุกภูมิภาคของประเทศไทย ณ 30 กันยายน 2564 มีหน่วยงานเครือข่ายที่ร่วมมือในการพัฒนาห้องสมุด/แหล่งเรียนรู้ จำนวน 59 แห่ง ในพื้นที่ 33 จังหวัด ซึ่งมีห้องสมุด/แหล่งเรียนรู้ของหน่วยงานเครือข่ายที่ได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนภายใต้แนวคิด “ห้องสมุดมีชีวิต” ประกอบด้วย อุทยานการเรียนรู้ที่เปิดให้บริการเต็มรูปแบบแล้ว จำนวน 29 แห่ง อุทยานการเรียนรู้ที่อยู่ระหว่างเตรียมเปิดให้บริการ จำนวน 3 แห่ง อุทยานการเรียนรู้ที่อยู่ระหว่างการก่อสร้าง/ปรับปรุงพื้นที่ จำนวน 2 แห่ง อุทยานการเรียนรู้ที่อยู่ระหว่างเตรียมการก่อสร้าง/ปรับปรุงพื้นที่ จำนวน 4 แห่ง และห้องสมุดมีชีวิตระดับชุมชน จำนวน 21 แห่ง ทั้งนี้มีการจัดกิจกรรมร่วมกับเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง เช่น ร่วมมือกับ FabLab Thailand ภายใต้โครงการ YoungFish ดำเนินโครงการส่งเสริมการเรียนรู้แบบบูรณาการ (STEAM) ร่วมจัดงานมหกรรม การอ่านแห่งชาติ ครั้งที่ 4 ณ ห้องประชุมนานาชาติหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา รวมทั้งจัดประชุมสัมมนา (Re-Union) “ร่วมสร้างสรรค์เครือข่ายสู่เป้าหมายเดียวกัน” ประจำปีงบประมาณ 2564 ในวันที่ 5-6 สิงหาคม 2564 ผ่านระบบปฏิบัติการออนไลน์โปรแกรม ZOOM ซึ่งมีเครือข่ายฯ เข้าร่วมงาน จำนวน 38 แห่ง ผู้เข้าร่วมจำนวน 174 ท่าน เพื่อกำหนดนโยบาย ทิศทาง และแผนงบประมาณประจำปีร่วมกันกับหน่วยงานเครือข่ายในรูปแบบออนไลน์ เป็นต้น

3.2 เครือข่ายพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้ ร่วมมือกับหน่วยงานเครือข่ายในการพัฒนาพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้ระดับภูมิภาคและท้องถิ่นให้เป็นแหล่งเรียนรู้สาธารณะ สนับสนุนด้านการบริหารจัดการ การจัดทำยุทธศาสตร์ ฯลฯ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เป็นรูปธรรมชัดเจน อาทิ การพัฒนาระบบฐานข้อมูลกลางด้านพิพิธภัณฑ์และแหล่งเรียนรู้ของประเทศ (Museum Thailand) ซึ่งปัจจุบันมีฐานข้อมูลพิพิธภัณฑ์และแหล่งเรียนรู้ในระบบแล้วกว่า 1,579 แห่ง มีผู้ใช้เข้าถึงบริการทุกช่องทางออนไลน์กว่า 12,540,460 ครั้ง งาน Museum Thailand Awards โดยได้ปรับแผนมาจัดกิจกรรมในรูปแบบออนไลน์ผ่าน FB LIVE MUSEUM THAILAND จำนวน 15 รางวัล ทั้งนี้ ยอดผู้เข้าชมผ่านสื่อออนไลน์ (Reach) จำนวน 31,000 คน/ครั้ง และยอดการมีส่วนร่วม (Engagement) จำนวน 1,184 ครั้ง งานขยายโอกาสในการเผยแพร่ความรู้ผ่านรูปแบบนิทรรศการเคลื่อนที่ “มิวเซียมติดล้อ” (Muse Mobile) ชุด “เรียงความประเทศไทย” ณ ที่ว่าการอำเภอเมืองสระบุรี แต่เนื่องจากสถานการณ์การระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทำให้มีผู้เข้าร่วมชม รวมจำนวนทั้งสิ้น 2,210 คน งานขยายผลพัฒนาพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้ภูมิภาค ได้ดำเนินการพัฒนาต้นแบบพิพิธภัณฑ์ โดยสำรวจศึกษาข้อมูล องค์ความรู้ จำนวน 2 แห่ง คือ ศาลรัฐธรรมนูญ และสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ รวมถึงการให้คำปรึกษาในการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์ 3 แห่ง ได้แก่ พิพิธภัณฑ์ตำบลตะกั่วป่า พิพิธภัณฑ์เมืองเก่าบ้านสิงห์ท่า พิพิธภัณฑ์เทศบาลตำบลบ้านเพ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ จังหวัดนครศรีธรรมราช และการหาแนวทางการปรับปรุงพิพิธภัณฑ์จวนผู้ว่าราชการจังหวัดกาญจนบุรี (หลังเก่า) รวมทั้งส่งเสริมกิจกรรมพัฒนาธุรกิจและการตลาดพิพิธภัณฑ์ สนับสนุนผู้ประกอบการรายย่อย Muse Shop

สรุปผลงานสำคัญ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564

จำนวน 37 ราย และมีรายได้จากการจำหน่ายสินค้าทั้งสิ้น 1,255,698.14 บาท และการจัดกิจกรรมส่งเสริมธุรกิจและการตลาดพืชรักบี้ มีรายได้รวมทั้งสิ้น 2,686,999.19 บาท (ข้อมูล ณ 30 กันยายน 2564)

นอกจากนี้ ยังมีการสร้างเครือข่ายอื่น ๆ เพื่อพัฒนาระบบการเรียนรู้และองค์ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ด้วยการนำกระบวนการจัดการความรู้มาเพิ่มมูลค่าและเชื่อมต่อกับนวัตกรรม โดยมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ต้นแบบ จำนวน 10 ผลิตภัณฑ์ และพัฒนาเครือข่ายการผลิตและพัฒนาสินค้าหรือบริการท้องถิ่นระดับภูมิภาค 3 เครือข่าย และมีผู้เข้าร่วมอบรมจากวิสาหกิจชุมชน จำนวน 10 กลุ่ม จาก 8 จังหวัดทั่วประเทศ นอกจากนี้ ยังเล็งเห็นความสำคัญของการเตรียมความพร้อมและฝึกฝนเยาวชนให้มีทักษะที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ การประกอบอาชีพ จึงได้ริเริ่มดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริมความถนัดด้านต่าง ๆ ตามหลักพหุปัญญาให้แก่เยาวชนในระดับมัธยมศึกษา ในสถานศึกษาต้นแบบ 5 ภูมิภาค และในกรุงเทพมหานคร เช่น กิจกรรมถ่ายทอดสดเวิร์คช็อปการส่งเสริมความถนัดของเยาวชน ระดับมัธยมศึกษาตามหลักพหุปัญญาเรื่อง คิด เห็น เป็นภาพ (visual thinking) กิจกรรมการอบรมครูพหุปัญญาออนไลน์ กิจกรรมส่งเสริมความสามารถเยาวชนด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรื่อง หุ่นยนต์ และกิจกรรมส่งเสริมความสามารถเยาวชนตามหลักพหุปัญญา ซึ่งมีนักเรียน และครูเข้าร่วมจำนวน 923 คน

4. ด้านพัฒนาประสิทธิภาพภายในองค์กร

สปร. มีภารกิจในการให้บริการความรู้แก่ประชาชนผ่านแหล่งบริการความรู้และโครงการ/กิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่จัดขึ้นทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค จึงต้องมีพัฒนาขีดความสามารถในการปฏิบัติงาน การให้บริการ อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 สปร. ได้มีโครงการจัดหาเครื่องคอมพิวเตอร์ และซอฟต์แวร์ต่าง ๆ สำหรับการปฏิบัติงาน ให้เพียงพอกับการปฏิบัติงานของบุคลากร สามารถรองรับระบบงานและเทคโนโลยีใหม่ ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และทดแทนของเดิมมีอายุการใช้งานมากกว่า 5 ปี รวมทั้งการเสริมประสิทธิภาพการดำเนินงานขององค์กร โดยการประเมินการให้บริการ และประโยชน์ที่ได้รับจากการดำเนินงานของ สปร. ในปี 2564 เพื่อสะท้อนผลการดำเนินงานในการให้บริการแหล่งเรียนรู้ และการให้บริการองค์ความรู้ผ่านช่องทางออนไลน์ในทุกแพลตฟอร์มของ สปร. รวมทั้งการระดมความคิดเห็นจากเจ้าหน้าที่และผู้บริหารของ สปร. เพื่อจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการปฏิบัติงานและการให้บริการของ สปร. ต่อไป